

## Bijlagen SCP-publicatie

### Opvoeden in niet-westerse migrantengezinnen

Freek Bucx en Simone de Roos (red.)

Bijlage A	Achtergrondinformatie bij enquêtes/dataverzamelingen gebruikt in dit rapport.....	2
Bijlage B	Vergelijking steekproef SIM met populatie .....	5
Bijlage C	Vergelijking autochtone steekproef SIM'11 met steekproef OIN'10 op opvoedvariabelen .....	11
Bijlage D	Tabellen bij hoofdstuk 2 .....	14
	Tabellen bij hoofdstuk 3 .....	15
	Tabellen bij hoofdstuk 4 .....	31
	Tabellen bij hoofdstuk 5 .....	35

## Bijlage A

### Achtergrondinformatie bij enquêtes/dataverzamelingen gebruikt in dit rapport

#### Survey Integratie Minderheden (SIM 2011)

In het kader van dit onderzoek zijn 1439 ouders bevraagd over de opvoeding van hun kinderen, en bij migrantenouders is bovendien informatie vergaard over hun mate van oriëntatie op de Nederlandse samenleving. De onafhankelijk getrokken steekproef bestond voor 16% uit autochtoon Nederlandse ouders. Ouders uit de vier grote migrantengroepen in Nederland waren ruim vertegenwoordigd: Turkse Nederlanders maakten 23% uit van de steekproef, Marokkaanse Nederlanders 25%, Surinaamse Nederlanders 16% en Antilliaanse Nederlanders 20%. Ruim 80% van de bevraagde migrantenouders behoort tot de eerste generatie; de overige zijn tweede generatie migranten. De steekproefpersonen zijn – na ontvangst van een aankondigingsbrief met een folder – (herhaaldelijk) op hun woonadres benaderd waar de vragenlijst face-to-face is afgenomen. Een groot deel van de respondenten is benaderd door interviewers uit de eigen herkomstgroep, ongeacht de generatie waartoe zij behoren. Bij een onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal is de vragenlijst in de eigen taal van de respondenten afgenomen.

#### Health Behaviour in School-aged Children (HBSC 2009 en 2013)

De studie Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) is een vierjaarlijks landelijk representatief onderzoek naar het welbevinden, de fysieke en geestelijke gezondheid en risicogedragingen van schoolgaande jongeren van 11 t/m 16 jaar. Daarbij is veel aandacht voor de rol van de sociale context waarbinnen jongeren opgroeien, zoals het gezin, de school, leeftijdgenoten en sociaal-economische achtergronden. Het onderzoek maakt deel uit van het internationale HBSC-onderzoek dat al sinds 1984 bestaat. In ruim 40 landen in Europa, Noord-Amerika en Israël wordt de studie uitgevoerd. Nederland nam in 2001 voor het eerst deel aan de studie. Daarna volgden de tweede, derde en vierde survey in respectievelijk 2005, 2009 en 2013. Voor dit onderzoek zijn de gegevens gebruikt uit 2009 en 2013. Er doen ongeveer 7000 leerlingen mee, 1500 van groep 8 van de basisschool en 5500 van de eerste vier klassen van het voortgezet onderwijs. Het onderzoek is een samenwerking tussen het Trimbos-instituut, de Universiteit van Utrecht en het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP).

### The School as Socializing Agent in Migrant Families

In het kader van dit project van de Universiteit Utrecht zijn in de periode 2006-2009 57 personen uit Utrecht geïnterviewd. Van de respondenten is 38% van autochtoon Nederlandse herkomst, 27% van Marokkaanse herkomst, 14% van Turkse herkomst en 21% van overig niet-westerse herkomst. De migrantenouders zijn allen eerste generatie ouders, en ongeveer de helft van hen heeft geen tot een lage opleiding genoten. De opvoeders – allen met een kind in de leeftijd van 11 tot en met 13 jaar – is gevraagd naar hun visie op de opvoeding en ontwikkeling van hun kind(eren).

### De Pedagogische Gemeenschap in een Multi-etnische Wijk

Dit onderzoek (Universiteit Utrecht / ZonMw) richt zich op het systematisch in kaart brengen van het zogenoemde *bridging capital* van migrantengemeenschappen op het gebied van de opvoeding. Hiermee wordt bedoeld de visie, praktijken en steunnetwerken die deze gemeenschappen in staat stelt om vanuit het door hen ontwikkelde cultureel kapitaal bruggen te slaan naar andere gemeenschappen in de Nederlandse samenleving. Voor dit onderzoek zijn verschillende Migranten Zelf Organisaties benaderd. Naar aanleiding van een focusgesprek is de deelnemende Marokkaans-Nederlandse moeders gevraagd of zij mee wilden werken aan een diepte-interview. In deze interviews is het netwerk in kaart gebracht van contacten waarmee de moeder over opvoeding spreekt. Ook zijn verschillende kenmerken (zoals leeftijd, relatie, etniciteit) van deze contacten gevraagd. Daarna is gesproken over de manier waarop de contacten hulp bieden bij de opvoeding en waarom deze contacten belangrijk zijn. De 29 participanten zijn van Marokkaanse afkomst en moeder van minimaal één kind. De gemiddelde leeftijd van de participanten is 36 jaar, waarvan de jongste 28 jaar en de oudste 49 jaar is. Drie participanten zijn in Nederland geboren, de overige participanten zijn op latere leeftijd vanuit Marokko naar Nederland gemigreerd. De gemiddelde migratieleeftijd is 14 jaar, variërend tussen de 0 en 31 jaar. De interviews zijn in 2011 en 2012 gehouden.

### Etnografisch onderzoek onder probleemgezinnen en -jongeren

Hoofdstuk 7 is gebaseerd op gegevens afkomstig uit drie onderzoeken in de periode 1993-2005 uitgevoerd door de auteur van hoofdstuk 7 en collega's. Het eerste onderzoek vond plaats van 1993 tot 1997 onder 60 Curaçaos-Nederlandse probleemgezinnen (Van San 1998). Dit betrof een onderzoek naar de legitimeringen van delinquent gedrag door Curaçaos-Nederlandse jongens en hun moeder.

Het tweede onderzoek vond plaats tussen 2004 en 2006, onder 40 Curaçaose migrantengezinnen (Van San et al. 2007). Het ging hier om een onderzoek naar de legitimeringen van drugssmokkel door Curaçaos-Nederlandse jonge mannen en vrouwen

die in een omgeving waren opgegroeid waar drugssmokkel werd gezien als iets wat bij het dagelijks leven hoorde.

Het derde onderzoek betrof een etnografisch onderzoek (2004-2005) onder 13 pooiers of loverboys met een Turkse, Marokkaanse, Surinaamse of Antilliaanse achtergrond (Bovenkerk et al. 2006; Bovenkerk en Van San 2011; Van San en Bovenkerk 2013). In dit onderzoek werd onder meer gekeken naar de legitimeringen die jonge pooiers gebruikten voor hun gedrag. In al deze onderzoeken werd aandacht besteed aan de reacties van ouders op het delinquente gedrag van hun kinderen. In de eerste twee onderzoeken werden interviews gehouden met de ouders. In het laatste onderzoek alleen met de jongeren; maar via de verhalen van de jongeren werd toch een beeld verkregen van de reacties van de ouders op het gedrag van hun zonen.

## Bijlage B

### Vergelijking steekproef SIM met populatie

#### B.1. Inleiding

Een belangrijke bron van gegevens voor ons rapport vormt het hoofdonderzoek uit de Survey Integratie Minderheden uit 2011 (SIM'11). Antwoorden die ouders van minderjarige thuiswonende kinderen hebben gegeven op vragen in deze enquête werden gebruikt in hoofdstukken 3, 4 en 5. Informatie over opzet en uitvoering van het SIM'11 is te vinden in de onderzoeksverantwoording (Korte en Dagevos 2011; zie [www.scp.nl](http://www.scp.nl)). Het steekproefkader van het SIM '11 betrof alle in Nederland wonende personen met een Turkse, Marokkaanse, Surinaamse, Antilliaanse of autochtone herkomst van 15 jaar en ouder die staan geregistreerd in de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA). Elke herkomstgroep vormde een aparte doelpopulatie; voor elke herkomstgroep is een aparte steekproef getrokken. In totaal hebben ruim 4.000 respondenten meegewerkt, uit iedere doelpopulatie ongeveer 800. In het algemeen komen de verdelingen in achtergrondkenmerken (generatie, geslacht en leeftijd) in de netto steekproef van het hoofdonderzoek van het SIM'11 goed overeen met de verdelingen in de populatie. Maar in hoeverre geldt dat ook voor de steekproef van de ouders in ons onderzoek? In hoeverre komt die steekproef overeen met de populatie van ouders in de diverse herkomstgroepen? Het is belangrijk om hierop zicht te hebben want dat geeft aan hoe representatief de ouders in de steekproef zijn voor de populatie waarover wij uitspraken willen doen. In dit document vergelijken we in hoeverre de netto steekproef van ouders (responsgroep) een goede afspiegeling is van de populatie van ouders van minderjarige kinderen<sup>1</sup>. We doen dat voor de volgende vier kenmerken: generatie en leeftijd van de ouder, gezinssituatie (alleenstaande ouder of niet) en aantal kinderen in het huishouden. Daarnaast brengen we van de steekproef van de ouders ook andere achtergrondkenmerken in kaart, waaronder het opleidingsniveau van de ouders en de leeftijd van de thuiswonende kinderen. Op deze kenmerken hebben we geen informatie op populatieniveau, dus een dergelijke vergelijking kunnen we niet trekken. Wel verschaft een dergelijke exercitie ons informatie die kan helpen om de bevindingen in het rapport te duiden, en eventuele verschillen tussen herkomstgroepen of generatie te interpreteren.

---

<sup>1</sup> We gaan hier uit van de populatie ouders op 1 januari 2014; gegevens hierover ontleen we aan hoofdstuk 2 van het rapport. Uitzondering vormen de analyses van de leeftijd van ouders; hier beschikten we niet over de populatiegegevens van 1 januari 2014 maar wel van 1 januari 2012.

## B.2. Generatie

In de netto steekproef is de eerste generatie enigszins oververtegenwoordigd en de tweede generatie dus enigszins ondervertegenwoordigd (tabel B1.1). Al met al komt de verdeling in de netto steekproef echter redelijk goed overeen met de verdeling in de populatie, behalve voor de Turks-Nederlandse groep: hier is het verschil bijna 9 procentpunten. Ook voor het SIM'11 als geheel geldt dat de tweede generatie Turkse Nederlanders wat ondervertegenwoordigd is (zie Korte en Dagevos 2011).

Tabel B1.1

Verdeling eerste en tweede generatie niet-westerse migrantenouders in de populatie (2014) en in de steekproef van het SIM'11 (2011) (in procenten)

herkomst	populatie		netto steekproef	
	eerste generatie	tweede generatie	eerste generatie	tweede generatie
Turks	78,1	21,9	87,0	13,0
Marokkaans	85,0	15,0	88,2	11,8
Surinaams	67,5	32,5	71,1	28,9
Antilliaans	72,4	27,6	76,5	23,5

Bron: SCP (SIM'11) ongewogen gegevens (n = 1439); CBS (01-01-2014)

## B.3. Leeftijd ouder

De gemiddelde leeftijd van de ouders in de netto steekproef komt over het algemeen goed overeen met de gemiddelde leeftijd van de ouders in de populatie (tabel B1.2). Het grootste verschil is te vinden bij de eerste generatie van Turkse herkomst, waar de ouders in de steekproef gemiddeld 1,2 jaar ouder zijn dan de ouders in de populatie.

Tabel B1.2

Gemiddelde leeftijd (in jaren) niet-westerse migrantenouders en autochtone ouders naar generatie, in de populatie (2012) en in de steekproef van het SIM'11 (2011)

herkomst	populatie	netto steekproef
Turks, 1 <sup>e</sup> generatie	40,2	39,0
Turks, 2 <sup>e</sup> generatie	32,4	31,3
Marokkaans, 1 <sup>e</sup> generatie	42,0	41,2
Marokkaans, 2 <sup>e</sup> generatie	31,3	31,5
Surinaams, 1 <sup>e</sup> generatie	42,3	42,4
Surinaams, 2 <sup>e</sup> generatie	33,9	34,6
Antilliaans, 1 <sup>e</sup> generatie	38,8	39,0
Antilliaans, 2 <sup>e</sup> generatie	35,3	34,6
autochtoon Nederlands	41,7	41,3

Bron: SCP (SIM'11) ongewogen gegevens (n = 1439); CBS (01-01-2012)

#### B.4. Gezinssituatie

De verschillen in de gezinssituatie zijn groter (tabel B1.3). Alleenstaande ouders zijn ondervertegenwoordigd in de steekproef, en dat geldt voor alle groepen. De grootste verschillen zijn te vinden bij de eerste generatie ouders van Surinaamse komaf (ruim 8%) en bij de eerste generatie ouders van Turkse komaf (ruim 7%). Onduidelijk is hoe dit komt. Mogelijk heeft het te maken met het feit dat alleenstaande ouders vaker verhuizen waardoor zij voor onderzoekers minder goed te traceren zijn.

Tabel B1.3

Verdeling gezinssituatie (alleenstaand of samenwonen) niet-westerse migrantenouders en autochtone ouders naar generatie, in de populatie (2014) en in de steekproef van het SIM'11 (2011) (in procenten)

herkomst	populatie		netto steekproef	
	alleenstaand	samenwonend	alleenstaand	samenwonend
Turks, 1 <sup>e</sup> generatie	14,4	85,6	7,3	92,7
Turks, 2 <sup>e</sup> generatie	14,5	85,5	11,6	88,4
Marokkaans, 1 <sup>e</sup> generatie	13,9	86,1	8,1	91,9
Marokkaans, 2 <sup>e</sup> generatie	20,1	79,9	14,0	86,0
Surinaams, 1 <sup>e</sup> generatie	34,8	65,2	26,7	73,3
Surinaams, 2 <sup>e</sup> generatie	34,7	65,3	28,4	71,6
Antilliaans, 1 <sup>e</sup> generatie	44,6	55,4	40,7	59,2
Antilliaans, 2 <sup>e</sup> generatie	28,5	71,5	25,0	75,0
autochtoon Nederlands	11,5	88,5	8,5	91,5

Bron: SCP (SIM'11) ongewogen gegevens (n = 1439); CBS (01-01-2014)

#### B.5. Aantal kinderen in huis

Het gemiddeld aantal thuiswonende kinderen in de steekproef komt ook behoorlijk overeen met de populatie (tabel B1.4). Het verschil is het grootst bij de tweede generatie ouders van Surinaamse komaf en bij de eerste generatie van Antilliaanse komaf (beiden 0,16). Bij alle andere groepen is het verschil minder dan 0,1.

Tabel B1.4

Thuiswonende (minderjarige) kinderen van niet-westerse migrantenouders en autochtone ouders naar generatie, in de populatie (2014) en in de steekproef van het SIM'11 (2011) (in gemiddeld aantal)

herkomst	populatie	netto steekproef
Turks, 1 <sup>e</sup> generatie	1,84	1,88
Turks, 2 <sup>e</sup> generatie	1,76	1,65
Marokkaans, 1 <sup>e</sup> generatie	2,32	2,32
Marokkaans, 2 <sup>e</sup> generatie	1,81	1,72
Surinaams, 1 <sup>e</sup> generatie	1,72	1,67
Surinaams, 2 <sup>e</sup> generatie	1,69	1,85
Antilliaans, 1 <sup>e</sup> generatie	1,80	1,64
Antilliaans, 2 <sup>e</sup> generatie	1,71	1,76
autochtoon Nederlands	1,84	1,88

Bron: SCP (SIM'11) ongewogen gegevens (n = 1439); CBS (01-01-2014)

## B.6. Opleiding ouders en leeftijd kinderen

Als we naar het behaalde opleidingsniveau van de ouders in de steekproef kijken, zien we dat migrantenouders over het algemeen lager zijn opgeleid dan de autochtone ouders (tabel B1.5). Binnen de migrantengroepen zien we echter grote verschillen. Ouders met een Surinaamse en Antilliaanse achtergrond zijn hoger opgeleid dan ouders met een Turkse of Marokkaanse achtergrond. Daarnaast zien we verschillen tussen de eerste en de tweede generatie: de tweede generatie is hoger opgeleid dan de eerste generatie. Met name bij de Turkse en Marokkaanse groepen zijn die verschillen groot. Zo heeft ruim 48% van Marokkaans-Nederlandse ouders van de eerste generatie maximaal basisschool, voor de tweede generatie geldt dit voor slechts 7%.

Tabel B1.5

Opleidingsniveau van niet-westerse migrantenouders en autochtone ouders in de steekproef van het SIM'11, naar generatie (in procenten)

herkomst	maximaal bao	vbo/mavo	mbo/havo/vwo	hbo/wo
Turks, 1 <sup>e</sup> generatie	33,7	33,0	24,7	8,7
Turks, 2 <sup>e</sup> generatie	4,8	19,1	54,8	21,4
Marokkaans, 1 <sup>e</sup> generatie	48,4	15,0	25,6	10,9
Marokkaans, 2 <sup>e</sup> generatie	7,0	13,0	41,9	37,2
Surinaams, 1 <sup>e</sup> generatie	9,7	27,3	40,6	22,4
Surinaams, 2 <sup>e</sup> generatie	4,5	11,9	40,3	43,3
Antilliaans, 1 <sup>e</sup> generatie	10,9	23,1	45,3	20,8
Antilliaans, 2 <sup>e</sup> generatie	7,4	14,7	45,6	32,4
autochtoon Nederlands	5,4	11,7	41,4	41,4

Bron: SCP (SIM'11) ongewogen gegevens (n = 1439)

Ouders van de eerste generatie hebben duidelijk oudere thuiswonende kinderen dan ouders van de tweede generatie: voor alle herkomstgroepen is het jongste thuiswonende kind bij de eerste generatie gemiddeld ouder dan het oudste thuiswonende kind bij de tweede generatie (tabel B1.6). Qua leeftijd van de kinderen lijkt de eerste generatie dus meer op de autochtoon Nederlandse ouders dan de tweede generatie.



Tabel B1.6

Leeftijd thuiswonende (minderjarige) kinderen van niet-westerse migrantenouders en autochtone ouders in de steekproef van het SIM'11, naar generatie (gemiddelde leeftijd)

herkomst	leeftijd jongste kind	leeftijd oudste kind
Turks, 1 <sup>e</sup> generatie	9,8	13,2
Turks, 2 <sup>e</sup> generatie	4,0	6,3
Marokkaans, 1 <sup>e</sup> generatie	7,6	12,2
Marokkaans, 2 <sup>e</sup> generatie	3,6	5,8
Surinaams, 1 <sup>e</sup> generatie	10,1	12,5
Surinaams, 2 <sup>e</sup> generatie	4,8	8,0
Antilliaans, 1 <sup>e</sup> generatie	8,6	11,0
Antilliaans, 2 <sup>e</sup> generatie	4,1	6,6
autochtoon Nederlands	8,2	10,6

Bron: SCP (SIM'11) ongewogen gegevens (n = 1439)

## B.7. Conclusie

Wat betreft leeftijd van de ouders en het aantal thuiswonende kinderen weerspiegelt de oudersteekproef in het SIM de populatie ouders behoorlijk goed. De verschillen tussen de verdeling van generaties zijn groter, met name voor de Turks-Nederlandse groep. En verder zijn vooral alleenstaande ouders ondervertegenwoordigd. Vooral dat laatste kan een probleem zijn, met het oog op ons onderzoek. Eenouderschap komt in onderzoek vaak naar voren als een kwetsbare situatie (zie bijv. Bucx 2011). Alleenstaande ouders kunnen zorgen over de opvoeding vaak niet delen met een partner, en ook de combinatie van werk en zorg voor de kinderen kan voor deze ouders een grote belasting vormen. Daarnaast moeten eenoudergezinnen vaker rondkomen van een klein inkomen (SCP/CBS 2014). Alleenstaande ouders ervaren de verzorging en opvoeding van kinderen dan ook vaak als zwaarder dan ouders in een tweeouderhuishouden.

De verdelingen in de netto steekproef komen dus vooral wat betreft generatie en gezinssituatie niet overeen met de verdelingen in de populatie. Om deze verschillen in verdelingen te corrigeren zijn er voor het 'ouderbestand' van het SIM'11 nieuwe weegfactoren geconstrueerd op basis van een poststratificatie van de variabelen herkomst (Turks, Marokkaans, Surinaams, Antilliaans, autochtoon Nederlands), met generatie (eerste generatie, tweede generatie, autochtoon) en gezinssituatie (alleenstaand, samenwonend). Er is uitgegaan van de populatieverdelingen op 1 januari 2014<sup>2</sup>.

Weging zal de scheve verhoudingen tussen de steekproef en de populatie recht trekken. Dit betekent overigens niet dat de steekproef daarmee ook een goede weerspiegeling is

<sup>2</sup> In een poststratificatie wordt de populatie in een aantal strata verdeeld. Binnen een stratum krijgen alle waargenomen elementen hetzelfde gewicht. Die gewichten worden verkregen door de proportie populatie-elementen per stratum te delen door de proportie steekproefelementen per stratum (Bethlehem 2008).

van de populatie; onduidelijk blijft in hoeverre ouders in de populatie op andere (ongemeten) kenmerken voldoende gerepresenteerd worden door de ouders in de steekproef.

Wanneer er in het rapport vergelijkingen worden gemaakt tussen de eerste en tweede generatie moet men in het achterhoofd houden dat de achtergrondsituatie van beide groepen kan verschillen. Met name bij de Turkse en Marokkaanse groepen is de tweede generatie beduidend hoger opgeleid dan de eerste generatie, en zij lijkt daarmee meer op de autochtone ouders. Bij de eerste generatie zijn de thuiswonende kinderen duidelijk ouder dan bij de tweede generatie; in dat opzicht lijkt de eerste generatie meer op de autochtone ouders in de steekproef.

### Literatuur

Bethlehem, J. (2008). *Wegen als correctie voor non-respons*. Voorburg/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek.

Bucx, F. (2011). *Gezinsrapport 2011. Een portret van het gezinsleven in Nederland*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau

SCP/CBS (2014). *Armoedesignalement 2014*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau/Centraal Bureau voor de Statistiek.

Korte, K. en J. Dagevos (2011). *Survey Integratie Minderheden 2011. Verantwoording van de opzet en uitvoering van een survey onder Turkse, Marokkaanse, Surinaamse en Antilliaanse Nederlanders en een autochtone vergelijkingsgroep*. Te vinden op:

[http://www.scp.nl/Onderzoek/Bronnen/Beknopte\\_onderzoeksbeschrijvingen/Survey\\_integratie\\_minderheden\\_SIM](http://www.scp.nl/Onderzoek/Bronnen/Beknopte_onderzoeksbeschrijvingen/Survey_integratie_minderheden_SIM).

## Bijlage C

### Vergelijking autochtone steekproef SIM'11 met steekproef OIN'10 op opvoedvariabelen

#### C.1. Inleiding

Een belangrijke bron van gegevens voor ons rapport vormt het hoofdonderzoek uit het Survey Integratie Minderheden uit 2011 (SIM'11). Daarin zit een relatief kleine autochtoon Nederlandse vergelijkingsgroep (n = 223) die zoals we in bijlage B zagen de autochtone populatie op een aantal kenmerken goed representeert. Er werden weegfactoren gebruikt om de ondervetegenwoordiging van alleenstaande ouders recht te trekken. Om nog meer zicht te krijgen op de representativiteit van de autochtone steekproef vergelijken we in dit document de autochtone ouders uit het SIM'11 met die uit het onderzoek Opvoeden in Nederland (OIN'10) op een aantal centrale opvoedvariabelen uit het rapport (die met name in hoofdstuk 3 en 5 aan bod komen). Het OIN'10 is een grote representatieve steekproef onder voornamelijk autochtone ouders. Data hieruit zijn gebruikt in het *Gezinsrapport 2011* (zie Bucx 2011). We vergelijken de autochtone ouders in beide surveys waar mogelijk (globaal) op opvoedingsdoelen en opvoedingsgedrag. De items van opvoedingsbeleving zijn onvoldoende vergelijkbaar. Eventuele verschillen in opvoedingsdoelen en opvoedgedrag kunnen we niet toetsen omdat er (deels) andere items en/of scoringswijzen gebruikt zijn.

#### C.2. Opvoedingsdoelen

Aan de ouders is in beide surveys gevraagd wat zij belangrijk vinden in de opvoeding van hun kinderen. De ouders van het SIM kregen vijf doelen voorgelegd, de ouders in OIN tien en moesten hierin een rangorde van belangrijkheid aangeven. Religie kwam alleen aan bod in het SIM, doelen die met assertiviteit te maken hebben alleen in OIN. De beide surveys zijn wat opvoedingsdoelen betreft dus slechts ten dele vergelijkbaar. Bij beide surveys is gevraagd naar autonomie, sociaal gevoel, conformiteit en schoolprestaties, maar omdat het om rangordes (die afhankelijkheid in zich dragen) en andere aantallen doelen gaat is het lastig vergelijkbaar.

We selecteren alleen de vier doelen die (enigszins) vergelijkbaar zijn en kijken daarbinnen naar de percentages ouders die deze doelen op de eerste, tweede, derde en vierde plaats hebben gezet. Duidelijk is dat in beide steekproeven schoolprestaties het minst belangrijk worden gevonden en dat sociaal gevoel behoorlijk belangrijk gevonden wordt. Verschillen lijken te zitten in de mate waarin conformiteit en autonomie belangrijk gevonden worden. Conformiteit lijkt bij OIN wat belangrijker voor de ouders te zijn dan bij het SIM en lijkt bij het OIN minstens zo belangrijk te zijn als autonomie. Bij het SIM is

autonomie het belangrijkste doel. Omdat dit item zo anders is geformuleerd (eigen mening hebben) dan binnen het OIN (zelfstandig oordelen) zijn conclusies over de rangorde van autonomie moeilijk te trekken.

Tabel C.1

Rangorde van opvoedingsdoelen van autochtone ouders in SIM'11 (2011) en OIN'10 (2010) (in procenten)

		rangorde			
		1	2	3	4
SIM (n = 223)	eigen mening hebben (autonomie)	47	25	16	12
	rekening houden met anderen (sociaal gevoel)	27	40	17	16
	gedragen zoals het hoort (conformiteit)	19	20	32	29
	schoolprestaties	7	14	36	43
OIN (n = 2244)	zelfstandig oordelen (autonomie)	26	24	27	23
	rekening houden met anderen (sociaal gevoel)	39	32	19	10
	goede manieren (conformiteit)	23	28	31	18
	schoolprestaties	12	16	23	49

a Ouders konden aangeven welke opvoedingsdoelen zij belangrijk vinden door een rangorde aan te brengen in deze opvoedingsdoelen (SIM: 5 doelen, OIN: 10). Ouders met ten minste één thuiswonend kind tot 18 jaar zijn geselecteerd.

Bron: SCP (SIM'11, OIN'10) gewogen gegevens

### C.3. Opvoedingsgedrag

Vier opvoedingsstrategieën zijn vergelijkbaar, dit betreft fysieke straf, uitleg geven, structuur en consistentie. De precieze formulering en scoringwijze van de items zijn wel verschillend, het SIM gebruikt een 5-puntsschaal, terwijl het OIN een 6-puntsschaal hanteert. Het item over consistentie is andersom geformuleerd. Over het algemeen lijken de antwoordverdelingen redelijk overeen te komen. De ouders uit het SIM lijken behalve bij structuur iets gunstiger te antwoorden dan bij het OIN, zo lijken zij iets minder vaak fysieke straf te rapporteren, en juist iets vaker te noemen dat ze uitleg geven en consistent zijn.

Tabel C.2

Scores opvoedingsgedrag voor autochtone ouders uit het SIM'11, 2011 (in procenten; n = 223)

	0	1	2	3	4
fysieke straf					
Ik geef mijn kind een tik/klap als hij/zij iets doet wat niet mag	69,5	18,4	9,9	1,4	0,9
uitleg geven					
Wanneer ik mijn kind straf geef, leg ik aan hem/haar uit waarom ik dat doe	0,0	0,5	2,1	29,2	68,2
structuur					
Ik let erop dat mijn kind volgens vaste regels leeft	0,9	2,2	14,8	49,3	32,7
consistentie					
Als ik eenmaal nee heb gezegd, dan blijf ik daarbij	0,9	6,7	17,0	40,8	34,5

N.B.: 0 = nee nooit, 1 = vaak niet, 2 = soms wel, soms niet, 3 = ja, vaak wel, 4 = ja, altijd

Bron: SCP (SIM'11) gewogen gegevens

Tabel C.3

Scores opvoedingsgedrag voor autochtone ouders uit OIN'10 (2010) (in procenten; n = 2244)

	1	2	3	4	5	6
fysieke straf						
Meestal geef ik mijn kind een draai om de oren of een tik als hij/zij iets doet wat niet mag	60,9	21,2	6,6	8,1	2,5	0,8
uitleg geven						
Ik maak mijn kind duidelijk waarom ik straf	1,4	0,7	1,2	7,2	39,2	50,3
structuur						
Ik zorg dat mijn kind volgens vaste regels leeft, dat is voor het kind heel wat gemakkelijker	0,6	1,5	3,5	15,8	46,7	31,9
consistentie						
Als ik eenmaal nee heb gezegd, weet mijn kind mij toch van gedachten te veranderen.	29,6	32,4	10,4	20,1	6,6	1,1

N.B.: 1 = helemaal mee oneens, 2 = redelijk mee oneens, 3 = beetje mee oneens, 4 = beetje mee eens, 5 = redelijk mee eens, 6 = helemaal mee eens

Bron: SCP (OIN'10) gewogen gegevens

#### C.4. Conclusie

Voor zover de opvoedvariabelen vergelijkbaar zijn, zien we tussen het SIM en OIN grotendeels overeenkomsten in opvoedingsdoelen en strategieën. Ouders in het SIM lijken wat positiever (of sociaal-wenselijker) geantwoord te hebben dan ouders in OIN wat betreft de opvoedstrategieën fysieke straf geven, uitleggen en consistent zijn. Over het algemeen lijken de autochtone ouders in het SIM'11 qua opvoeding een redelijk representatieve groep te vormen.

#### Literatuur

Bucx, F. (red.) (2011). *Gezinsrapport 2011. Een portret van het gezinsleven in Nederland*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

## Bijlage D

### Tabellen bij hoofdstuk 2

Tabel D2.1

Aandeel eenoudergezinnen op totaal aantal gezinnen 2004-2014 (in procenten)<sup>a</sup>

herkomst	2004	2006	2008	2010	2012	2014
Turks	17,2	18,3	19,0	19,6	20,3	20,9
Marokkaans	15,5	16,5	17,7	19,1	20,1	21,4
Surinaams	44,7	44,8	44,1	43,9	43,2	43,0
Antilliaans	51,4	50,2	48,8	47,8	46,4	45,6
totaal niet-westers	29,0	29,1	29,0	29,5	29,4	29,6
autochtoon Nederlands	15,7	16,4	17,1	17,8	18,6	19,7

a Een gezin is een huishouden met één of meer ouders en één of meer kinderen.

Bron: CBS Statline

Tabel D2.2

Aandeel ongehuwd samenwonenden op totaal aantal paren met kinderen 2004-2014 (in procenten)

herkomst	2004	2006	2008	2010	2012	2014
Turks	4,7	5,1	5,9	6,8	7,4	7,9
Marokkaans	4,4	4,7	5,2	6,1	6,5	6,9
Surinaams	28,6	29,8	31,9	33,0	33,9	34,5
Antilliaans	29,6	30,3	32,7	34,6	36,4	37,8
totaal niet-westers	13,6	14,2	15,4	16,6	17,6	18,1
autochtoon Nederlands	10,0	11,8	13,6	15,3	16,9	18,5

Bron: CBS Statline

## Tabellen bij hoofdstuk 3

Tabel D3.1

Multivariate regressie voor opvoedingsdoelen van ouders met een niet-westerse (Turkse, Marokkaanse, Surinaamse of Antilliaanse) achtergrond en autochtoon Nederlandse ouders, 2011 (n = 1434)<sup>a</sup>

	eigen mening		je gedragen zoals het hoort		goede schoolprestaties		een religieus persoon zijn		rekening houden met anderen	
	model A	model B	model A	model B	model A	model B	model A	model B	model A	model B
<i>kenmerken ouder</i>										
etnische herkomst										
autochtoon Nederlands (ref.)										
Turks	-1,26***	-0,28	-0,25*	-0,31*	2,04***	1,90***	0,48**	0,27***	-0,95***	-0,90***
Marokkaans	-1,89***	-0,93***	-0,08	-0,09	1,35***	1,26***	0,64***	0,43***	-0,97***	-0,93***
Surinaams	-1,00***	-0,56*	0,07	0,04	1,63***	1,45***	0,17***	0,10*	-0,51***	-0,49***
Antilliaans	-0,71***	-0,27	0,09	0,05	1,21***	1,11**	0,16***	0,09*	-0,53***	-0,52***
geslacht										
vader (ref.)										
moeder		-0,01		-0,06		-0,05		0,05*		-0,06
leeftijd (in jaren)		0,01		-0,00		0,01*		-0,00*		-0,00
opleidingsniveau										
laag (ref.)										
midden		-0,10		0,13		0,24		0,02		-0,16*
hoog		0,30		-0,04		-0,41*		-0,03		0,10
bezoek godsdienstige bijeenkomst <sup>b</sup>		-0,20***		-0,04		-0,15***		0,10***		0,03
<i>kenmerken gezin</i>										
gezinssituatie										
alleenstaand		-0,47*		0,01		0,50*		-0,01		0,01
autochtone partner (ref.)										
partner met migratieachtergrond		-0,72***		0,05		0,44*		0,05		0,04
gezinsinkomen <sup>c</sup>										
laag (ref.)										
midden		-0,10		0,08		0,28		-0,01		-0,08
hoog		0,31		-0,11		0,47*		-0,10*		-0,04
sociale achterstand buurt <sup>d</sup>		0,06		-0,02		-0,01		0,00		-0,01
R <sup>2</sup>	0,07	0,11	0,01	0,02	0,08	0,10	0,24	0,32	0,12	0,13

- a Ongestandaardiseerde coëfficiënten. Regressie-analyses zijn uitgevoerd op de omgedraaide scores: positieve coëfficiënten geven aan dat de kans toeneemt dat respondent doel belangrijk vindt, negatieve coëfficiënten geven aan dat de kans afneemt. In de analyses is gecorrigeerd voor het feit dat de scores niet normaal verdeeld zijn. Ouders met tenminste één thuiswonend kind tot 18 jaar zijn geselecteerd. Model A bevat alleen etnische herkomst en generatie als predictor, model B bevat daarnaast andere kenmerken van de ouder en het gezin.
  - b Vijf categorieën, oplopend van 'nooit' tot 'elke dag'.
  - c Vanwege het relatief groot aantal missings op deze variabele hebben we een aparte dummy-categorie toegevoegd, namelijk 'inkomen missing'.
  - d We hebben hier de score voor sociale status/achterstand van een buurt gebruikt (Knol 1998). Deze score is op postcodeniveau berekend op basis van buurtgegevens uit 2006 betreffende inkomen, werkgelegenheid en opleidingsniveau.
- \* Statistisch significant ( $p < 0,05$ ).
- \*\* Statistisch significant ( $p < 0,01$ ).
- \*\*\* Statistisch significant ( $p < 0,001$ ).

Bron: SCP (SIM'11)



Tabel D3.2

Multivariate regressie voor opvoedingsdoelen van ouders met een niet-westerse achtergrond, 2011 (n = 1197)<sup>a</sup>

	eigen mening		je gedragen zoals het hoort		goede schoolprestaties		een religieus persoon zijn		rekening houden met anderen	
	model A	model B	model A	model B	model A	model B	model A	model B	model A	model B
<i>etnische herkomst</i>										
Turks	-0,47**	-0,03	-0,39***	-0,41***	0,80***	0,82***	0,31***	0,21***	-0,40***	-0,38***
Marokkaans	-1,10***	-0,70***	-0,19*	-0,17	0,08	0,14	0,48***	0,37***	-0,42***	-0,41***
Surinaams	-0,28	-0,31	-0,03	-0,01	0,40*	0,34	0,01	0,02	0,03	0,03
Antilliaans (ref.)										
<i>generatie</i>										
eerste generatie (ref.)										
tweede generatie	0,53**	0,35	-0,13	-0,18	-0,23	-0,19	-0,09**	-0,04	0,10	0,09
<i>kenmerken ouder/gezin</i>										
<i>geslacht</i>										
vader (ref.)										
moeder		0,10		-0,08		-0,02		0,04		-0,08
leeftijd (in jaren)		0,01		-0,00		0,01		0,00*		-0,00
<i>opleidingsniveau</i>										
laag (ref.)										
midden		-0,20		0,06		0,27		0,05		-0,17
hoog		0,41*		0,02		-0,37		-0,07		0,09
bezoek godsdienstige bijeenkomst <sup>b</sup>		-0,14**		-0,05		-0,10		0,08***		-0,04
<i>gezinsituatie</i>										
alleenstaand		-0,44		0,07		0,51*		-0,01		-0,03
autochtoon Nederlandse partner (ref.)										
partner met migratieachtergrond		-0,63*		0,11		0,37		0,03		0,02
<i>gezinsinkomen<sup>c</sup></i>										
laag (ref.)										
midden		-0,10		0,09		0,29		-0,01		-0,07
hoog		0,47*		-0,15		0,59		-0,09*		-0,13
sociale achterstand buurt <sup>d</sup>		0,10		-0,02		-0,03		-0,00		0,01
R <sup>2</sup>	0,05	0,08	0,02	0,03	0,02	0,04	0,20	0,25	0,05	0,06

a Ongestandaardiseerde coëfficiënten. Regressie-analyses zijn uitgevoerd op de omgedraaide scores: positieve coëfficiënten geven aan dat de kans toeneemt dat respondent doel belangrijk vindt, negatieve coëfficiënten geven aan dat de kans afneemt. In de analyses is gecorrigeerd voor het feit dat de scores niet normaal verdeeld zijn. Ouders met tenminste één thuiswonend kind tot 18 jaar zijn geselecteerd. Model A bevat alleen etnische herkomst en generatie als predictor, model B bevat

daarnaast andere kenmerken van de ouder en het gezin. De autochtone ouders zijn niet meegenomen in deze analyses. De referentiecategorie wordt gevormd door Antilliaans-Nederlandse ouders.

b Vijf categorieën, oplopend van 'nooit' tot 'elke dag'.

c Vanwege het relatief groot aantal missings op deze variabele hebben we een aparte dummy-categorie toegevoegd, namelijk 'inkomen missing'.

d We hebben hier de score voor sociale status/achterstand van een buurt gebruikt (Knol 1998). Deze score is op postcodeniveau berekend op basis van buurtgegevens uit 2006 betreffende inkomen, werkgelegenheid en opleidingsniveau.

\* Statistisch significant ( $p < 0,05$ ).

\*\* Statistisch significant ( $p < 0,01$ ).

\*\*\* Statistisch significant ( $p < 0,001$ ).

Bron: SCP (SIM'11)

Tabel D3.3

Regressie op opvoedingsbeleving van ouders met een niet-westerse (Turkse, Marokkaanse, Surinaamse of Antilliaanse) achtergrond en autochtoon Nederlandse ouders, 2011 (n = 1434)<sup>a</sup>

	ik vind opvoeden vaak heel moeilijk	mijn kind luistert slecht naar me
<i>etnische herkomst</i>		
autochtoon Nederlands (ref.)		
Turks	0,60*	0,14
Marokkaans	-0,17	-0,01
Surinaams	-0,74***	0,04
Antilliaans	-0,47*	-0,11
<i>kenmerken ouder/gezin</i>		
<i>geslacht</i>		
vader (ref.)		
moeder	0,13	0,08
leeftijd (in jaren)	0,02*	-0,02
<i>opleidingsniveau</i>		
laag (ref.)		
midden	0,22	0,33
hoog	-0,16	-0,45
bezoek godsdienstige bijeenkomst door ouder <sup>b</sup>	-0,03	0,01
<i>gezinssituatie</i>		
alleenstaand	0,44*	0,10
autochtone partner (ref.)		
partner met migratieachtergrond	0,02	0,22
leeftijd jongste kind (in jaren)	0,00	0,00
<i>gezinsinkomen<sup>c</sup></i>		
laag (ref.)		
midden	-0,02	-0,27
hoog	-0,31	-0,07
sociale achterstand buurt <sup>d</sup>	-0,10*	-0,00
leeftijd jongste kind	0,01	0,03*
aantal kinderen in huis	-0,03	0,08
R <sup>2</sup> (Pseudo)	0,05	0,02

a Ongestandaardiseerde coëfficiënten. Logistische regressies. Ouders met tenminste één thuiswonend kind tot 18 jaar zijn geselecteerd.

b Vijf categorieën, oplopend van 'nooit' tot 'elke dag'.

c Vanwege het relatief groot aantal missings op deze variabele hebben we een aparte dummy-categorie toegevoegd, namelijk 'inkomen missing'.

d Hier is de score voor sociale status/achterstand gebruikt (Knol 1998). Deze score is op postcodeniveau berekend op basis van buurtgegevens uit 2006 betreffende inkomen, werkgelegenheid en opleidingsniveau.

\* Statistisch significant (p < 0,05).

\*\* Statistisch significant (p < 0,01).

\*\*\* Statistisch significant (p < 0,001).

Bron: SCP (SIM'11)

Tabel D3.4

Opvoedingsbeleving, naar herkomst en generatie, 2011 (in procenten, n = 1216)<sup>a</sup>

	(helemaal) mee eens			
	Turks	Marokkaans	Surinaams	Antilliaans
Ik vind opvoeden vaak heel moeilijk				
eerste generatie	<b>60</b>	41	30	37
tweede generatie	<b>45</b>	33	31	32
Mijn kind luistert slecht naar me <sup>b</sup>				
eerste generatie	16	15	12	10
tweede generatie	13	4	9	13

- a Ouders met tenminste één thuiswonend kind tot 18 jaar zijn geselecteerd. Significante verschillen ( $p < 0,05$ ) zijn berekend op basis van de gemiddelde scores op de originele items per groep; in de analyses is gecorrigeerd voor het feit dat de scores niet normaal verdeeld zijn. De laatste kolom geeft aan in hoeverre verschillen tussen de (vijf) herkomstgroepen significant zijn. In de analyses is gecorrigeerd voor het feit dat de scores niet normaal verdeeld zijn;  $p < 0,05$ . Vetgedrukte percentages geven aan dat verschillen tussen de eerste en de tweede generatie significant zijn. In aanvullende analyses is gecontroleerd voor leeftijd van het kind; dit had geen effect op de verschillen tussen de herkomstgroepen. Eerste generatie Turks: (n = 277); tweede generatie Turks: (n = 54); eerste generatie Marokkaans: (n = 319); tweede generatie Marokkaans: (n = 45); eerste generatie Surinaams: (n = 171); tweede generatie Surinaams: (n = 61); eerste generatie Antilliaans: (n = 220); tweede generatie Antilliaans: (n = 69).
- b In aanvullende analyses is gecontroleerd voor leeftijd van het jongste kind. Daardoor verdween het significante verschil tussen eerste en tweede generatie Turks-Nederlands.

Bron: SCP (SIM'11) gewogen gegevens

Tabel D3.5

Multivariate regressie voor opvoedingsbeleving van ouders met een niet-westerse achtergrond, 2011 (logistische regressies; n = 1212)<sup>a</sup>

	Ik vind opvoeden vaak heel moeilijk	Mijn kind luistert slecht naar me
etnische herkomst		
Turks	1,10***	0,29
Marokkaans	0,33	0,16
Surinaams	-0,28	0,17
Antilliaans (ref.)		
generatie		
eerste generatie (ref.)		
tweede generatie	-0,05	0,06
kenmerken ouder/gezin		
geslacht		
vader (ref.)		
moeder	0,11	-0,04
leeftijd (in jaren)	0,02	-0,01
opleidingsniveau		
laag (ref.)		
midden	0,20	0,66*
hoog	-0,19	-0,74*
bezoek godsdienstige bijeenkomst <sup>b</sup>	-0,05	-0,00
gezinssituatie		
alleenstaand	0,55*	0,32
autochtone partner (ref.)		
partner met migratieachtergrond	0,08	0,29
gezinssinkomen <sup>c</sup>		
laag (ref.)		
midden	-0,00	-0,02
hoog	-0,23	-0,03
aantal kinderen in huis	-0,04	0,03
leeftijd jongste kind	0,01	0,03
sociale achterstand buurt <sup>d</sup>	-0,12*	-0,04
R <sup>2</sup>	0,06	0,03

a Ongestandaardiseerde coëfficiënten. Logistische regressies. Ouders met tenminste één thuiswonend kind tot 18 jaar zijn geselecteerd. De autochtone ouders zijn niet meegenomen in deze analyses. De referentiecategorie wordt gevormd door Antilliaans-Nederlandse ouders.

b Vijf categorieën, oplopend van 'nooit' tot 'elke dag'.

c Vanwege het relatief groot aantal missings op deze variabele hebben we een aparte dummy-categorie toegevoegd, namelijk 'inkomen missing'.

d We hebben hier de score voor sociale status/achterstand van een buurt gebruikt (Knol 1998). Deze score is op postcodeniveau berekend op basis van buurtgegevens uit 2006 betreffende inkomen, werkgelegenheid en opleidingsniveau.

\* Statistisch significant (p < 0,05).

\*\* Statistisch significant (p < 0,01).

\*\*\* Statistisch significant (p < 0,001).

Bron: SCP (SIM'11)

Tabel D3.6

Toezicht van ouders volgens ouders zelf, naar etnische herkomst ouder, geslacht en leeftijd van de kinderen, 2011 (in procenten; n = 856)<sup>a</sup>

	veel toezicht ouders		veel toezicht ouders	
	jongens	meisjes	7-11 jaar	12-18 jaar
etnische herkomst				
Turks	91	89	89	91
Marokkaans	86	76	<b>88</b>	<b>76</b>
Surinaams	70	70	<b>81</b>	<b>61</b>
Antilliaans	84	85	84	85
autochtoon Nederlands	65	74	<b>85</b>	<b>55</b>

a Vetgedrukte percentages geven aan dat de verschillen tussen jongens en meisjes en tussen beide leeftijdsgroepen statistisch significant zijn ( $p < 0,05$ ).

Bron: SCP (SIM'11) gewogen gegevens

Tabel D3.7

Regressie voor opvoedingsstrategieën van ouders met een niet-westerse (Turkse, Marokkaanse, Surinaamse of Antilliaanse) achtergrond en autochtoon Nederlandse ouders, 2011 (n = 1434)<sup>a</sup>

	tik of klap		uitleg geven		vaste regels		consistent		toezicht <sup>b</sup>	
	model A	model B	model A	model B	model A	model B	model A	model B	model A	model B
<i>kenmerken ouder</i>										
etnische herkomst										
autochtoon Nederlands (ref.)										
Turks	0,18	-0,52*	-0,89***	-0,77**	-0,52	0,57	-0,90	-1,09	0,80***	0,78**
Marokkaans	0,92***	0,15	-0,86***	-0,77**	3,85	5,24	-0,87	-1,06	0,49*	0,43
Surinaams	0,49*	0,13	-0,24	-0,27	4,75*	5,51*	0,08	-0,12	0,32	0,24
Antilliaans	0,84***	0,39	-0,17	-0,20	5,09*	6,05*	-0,33	-0,46	0,93***	0,83**
geslacht										
vader (ref.)										
moeder		0,19		-0,13		3,21*		-0,04		0,42*
leeftijd (in jaren)		-0,01		-0,01		-0,07		-0,08**		-0,01
opleidingsniveau <sup>b</sup>										
laag (ref.)										
midden		0,09		-0,05		0,25		-0,06		-0,16
hoog		0,09		0,22		3,16		1,04*		0,01
bezoek van een godsdienstige bijeenkomst <sup>c</sup>		0,10*		-0,03		0,51		0,00		0,02
<i>kenmerken kind</i>										
geslacht										
jongen (ref.)										
meisje		-0,32**		-0,00		-1,08		-0,71*		-0,18
leeftijd (in jaren)		-0,05***		0,01		-0,06		0,01		-0,09***
<i>kenmerken gezin</i>										
gezinssituatie										
alleenstaand		0,24		0,27		-3,00		-0,44		0,27
autochtone partner (ref.)										
partner met migratieachtergrond		0,41*		0,12		-1,24		-0,06		0,14
gezinsinkomen <sup>c</sup>										
laag (ref.)										

midden	-0,33*		-0,20		1,74		-0,31		-0,02	
hoog	-0,60**		0,15		0,84		-0,06		-0,11	
sociale achterstand buurt <sup>c</sup>	0,06		-0,04		0,20		0,27		-0,09	
aantal kinderen in huis	0,11		0,07		-0,06		0,41*		-0,06	
R <sup>2</sup> (pseudo)	0,01	0,04	0,02	0,02	0,01	0,02	0,01	0,03	0,01	0,03

a Lineaire regressies en geordende logistische regressies. Bij de lineaire regressies is gecorrigeerd voor het feit dat de scores niet normaal verdeeld zijn. Waar dat niet of onvoldoende mogelijk is, zijn geordende logistische regressies uitgevoerd. Ongestandaardiseerde coëfficiënten. Ouders met tenminste één thuiswonend kind tot 18 jaar zijn geselecteerd. Model A bevat alleen etnische herkomst als predictor, model B bevat daarnaast andere kenmerken van de ouder, het kind en het gezin.

b Deze stelling is alleen voorgelegd aan ouders van kinderen van 6 jaar en ouder (n = 856).

c Vijf categorieën, oplopend van 'nooit' tot 'elke dag'.

d Vanwege het relatief groot aantal missings op deze variabele hebben we een aparte dummy-categorie toegevoegd, namelijk 'inkomen missing'.

e We hebben hier de score voor sociale status/achterstand van een buurt gebruikt (Knol 1998). Deze score is op postcodeniveau berekend op basis van buurtgegevens uit 2006 betreffende inkomen, werkgelegenheid en opleidingsniveau.

\* Statistisch significant (p < 0,05).

\*\* Statistisch significant (p < 0,01).

\*\*\* Statistisch significant (p < 0,001).

Bron: SCP (SIM'11)



Tabel D3.8

Regressie voor opvoedingsstrategieën van ouders met een niet-westerse achtergrond, 2011 (n = 1197)<sup>a</sup>

	tik of klap		uitleg geven		vaste regels		consistent		toezicht	
	model A	model B	model A	model B	model A	model B	model A	model B	model A	model B
<i>etnische herkomst</i>										
Turks	-0,67***	-0,89***	-0,76***	-0,59**	-6,03**	-5,63*	-0,70	-0,56	-0,14	-0,12
Marokkaans	0,06	-0,22	-0,69***	-0,55**	-1,82	-0,80	-0,73	-0,49	-0,44*	-0,44
Surinaams	-0,33	-0,24	-0,02	-0,07	-0,39	-0,85	0,29	0,34	-0,77**	-0,68**
Antilliaans (ref.)										
<i>generatie</i>										
eerste generatie (ref.)										
tweede generatie	-0,30*	-0,38*	-0,20	-0,33	-1,02	-3,17	-0,38	-0,91	0,67*	0,32
<i>kenmerken kind</i>										
<i>geslacht</i>										
jongen (ref.)										
meisje		-0,21		0,01		-0,51		-0,40		-0,30
leeftijd (in jaren)		-0,06***		0,01		0,02		0,02		-0,07**
<i>kenmerken ouder/gezin</i>										
<i>geslacht</i>										
vader (ref.)										
moeder		0,30*		-0,08		3,13		0,03		0,36*
leeftijd (in jaren)		-0,01		-0,02		-0,09		-0,07*		-0,01
<i>opleidingsniveau</i>										
laag (ref.)										
midden		0,07		-0,01		0,23		-0,03		-0,24
hoog		0,20		0,30		3,42		1,08		0,03
bezoek godsdienstige bijeenkomst <sup>b</sup>		0,13**		-0,02		0,59		-0,02		0,02
<i>gezinssituatie</i>										
alleenstaand		0,33		0,20		-2,86		-0,04		0,41
autochtone partner (ref.)										
partner met migratieachtergrond		0,45*		0,08		-1,17		0,14		0,34
<i>gezinsinkomen<sup>c</sup></i>										
laag (ref.)										
midden		-0,32*		-0,23		1,50		-0,28		-0,12

hoog		-0,66**		0,24		2,85		0,49		-0,10
sociale achterstand				-0,03		-0,30		0,19		-0,11
buurt <sup>d</sup>		0,04								
aantal kinderen in huis		0,06		0,08		-0,40		0,33		-0,05
R <sup>2</sup> (pseudo)	0,01	0,04	0,02	0,02	0,01	0,02	0,00	0,02	0,01	0,03

a Lineaire regressies en geordende logistische regressies. Bij de lineaire regressies is gecorrigeerd voor het feit dat de scores niet normaal verdeeld zijn. Waar dat niet of onvoldoende mogelijk is, zijn geordende logistische regressies uitgevoerd. Ongestandaardiseerde coëfficiënten. Ouders met tenminste één thuiswonend kind tot 18 jaar zijn geselecteerd. Model A bevat alleen etnische herkomst en generatie als predictor, model B bevat daarnaast algemene kenmerken. De autochtone ouders zijn niet meegenomen in deze analyses. De referentiecategorie wordt gevormd door Antilliaans-Nederlandse ouders.

b Deze stelling is alleen voorgelegd aan ouders van kinderen van 6 jaar en ouder (n = 701).

c Vijf categorieën, oplopend van 'nooit' tot 'elke dag'.

d Vanwege het relatief groot aantal missings op deze variabele hebben we een aparte dummy-categorie toegevoegd, namelijk 'inkomen missing'.

e We hebben hier de score voor sociale status/achterstand van een buurt gebruikt (Knol 1998). Deze score is op postcodeniveau berekend op basis van buurtgegevens uit 2006 betreffende inkomen, werkgelegenheid en opleidingsniveau.

\* Statistisch significant (p < 0,05).

\*\* Statistisch significant (p < 0,01).

\*\*\* Statistisch significant (p < 0,001).

Bron: SCP (SIM'11)

Tabel D3.9a

Multivariate logistische regressie voor kennis en steun van ouders met een niet-westerse (Turkse, Marokkaanse, Surinaamse of Antilliaanse) achtergrond en autochtoon Nederlandse ouders, 2009 (n = 7030)<sup>a</sup>

	ouders weten veel <sup>b</sup>		ouders bieden veel steun <sup>c</sup>	
	model A	model B	model A	model B
<i>kenmerken kind</i>				
etnische herkomst				
autochtoon Nederlands (ref.)				
Turks	-0,41**	-0,37*	0,04	0,01
Marokkaans	-0,47**	-0,38**	0,17	0,23
Surinaams	-0,54**	-0,27	-0,31*	-0,24
Antilliaans	-0,45	-0,21	-0,01	0,17
overig niet-westers	-0,60***	-0,48***	-0,31*	-0,23
geslacht				
jongen (ref.)				
meisje		0,48***		0,11
leeftijd (in jaren)		-0,13***		-0,12***
<i>kenmerken gezin</i>				
gezinssituatie				
volledig gezin (ref.)				
eenoudergezin		-0,43***		-0,17*
stiefgezin		-0,49***		-0,42***
gezinsinkomen				
laag (ref.)				
midden		0,19		0,33*
hoog		-0,12		0,54***
stedelijkheid buurt		-0,03		0,06**
R <sup>2</sup> (pseudo)	0,007	0,03	0,002	0,02

a Ongestandaardiseerde coëfficiënten. Model A bevat alleen etnische herkomst als predictor, model B bevat alle predictoren.

b Ouders weten veel: % met schaalscore kennis van ouders (1 t/m 3) > 2,75.

c Ouders bieden veel steun: % met schaalscore steun van ouders (1 t/m 5) > 4.

\* Statistisch significant (p < 0,05).

\*\* Statistisch significant (p < 0,01).

\*\*\* Statistisch significant (p < 0,001).

Bron: Trimbos, UU en SCP (HBSC'09) gewogen gegevens

Tabel D3.9b

Multivariate logistische regressie voor toezicht van en communicatie met ouders met een niet-westerse (Turkse, Marokkaanse, Surinaamse of Antilliaanse) achtergrond en autochtone ouders, 2013 (n = 7030)<sup>a</sup>

	veel toezicht ouders <sup>b</sup>		(heel) makkelijk praten met vader		(heel) makkelijk praten met moeder	
	Model A	Model B	Model A	Model B	Model A	Model B
<i>kenmerken kind</i>						
etnische herkomst						
autochtoon Nederlands (ref.)						
Turks	0,51***	0,44***	-0,21	-0,25	0,19	0,26
Marokkaans	0,08	0,08	-0,18	-0,22	0,14	0,23
Surinaams	0,15	0,24	-0,81***	-0,76***	-0,51*	-0,28
Antilliaans	0,63**	0,70**	-0,14	-0,13	-0,67*	-0,35
overig niet-westers	0,25**	0,25	-0,43***	-0,42**	-0,53***	-0,48**
geslacht						
jongen (ref.)						
meisje		1,00***		-0,71***		-0,13
leeftijd (in jaren)		-0,18***		-0,15***		-0,21***
<i>kenmerken gezin</i>						
gezinssituatie						
onvolledig gezin (ref.)						
volledig gezin		0,18*		0,69***		0,43***
gezinsinkomen						
laag (ref.)						
midden		0,01		0,09		0,28*
hoog		0,15		0,23*		0,39**
stedelijkheid buurt		-0,04		-0,04		0,02
R <sup>2</sup> (pseudo)	0,003	0,06	0,005	0,05	0,005	0,05

a Ongestandaardiseerde coëfficiënten. Model A bevat alleen etnische herkomst als predictor, model B bevat alle predictoren.

b Alleen voor het voortgezet onderwijs gemeten (N=5217), % met schaalscore actief toezicht van ouders (1 t/m 5) > 4.

\* Statistisch significant (p < 0,05).

\*\* Statistisch significant (p < 0,01).

\*\*\* Statistisch significant (p < 0,001).

Bron: Trimbos, UU en SCP (HBSC'13) gewogen gegevens

Tabel D3.10

Kennis (n = 6948) en toezicht (n = 5217, alleen VO) van ouders volgens de kinderen, naar etniciteit, geslacht en leeftijd, 2009/'13 (in procenten)

	ouders weten veel <sup>b</sup>		veel toezicht ouders <sup>c</sup>		ouders weten veel		veel toezicht ouders	
	jongens	meisjes	jongens	meisjes	11-13 jaar	14-16 jaar	11-13 jaar	14-16 jaar
etnische herkomst								
autochtoon Nederlands	64	<b>73</b>	38	<b>61</b>	72	<b>64</b>	55	<b>44</b>
Surinaams	54	58	36	<b>73</b>	64	<b>49</b>	65	<b>44</b>
Antilliaans	51	<b>62</b>	45	<b>78</b>	74	<b>40</b>	68	63
Marokkaans	49	<b>66</b>	36	<b>67</b>	57	59	58	<b>46</b>
Turks	49	<b>70</b>	49	<b>70</b>	62	<b>53</b>	68	<b>57</b>
overig niet-westers	60	<b>79</b>	40	<b>69</b>	60	<b>48</b>	63	<b>49</b>

a Vetgedrukte percentages geven aan dat de verschillen tussen jongens en meisjes en tussen beide leeftijdsgroepen statistisch significant zijn ( $p < 0,05$ ).

b Ouders weten veel: % met schaalscore kennis van ouders (1 t/m 3) > 2,75. HBSC'09

c Veel toezicht ouders: % met schaalscore actief toezicht van ouders (1 t/m 5) > 4. HBSC'13

Bron: Trimbos, UU en SCP (HBSC'09 en '13) gewogen gegevens

Tabel D3.11

Steun en communicatie in het gezin volgens kinderen (11-16 jaar) naar herkomst, 2013 (in procenten)<sup>a</sup>

	Turks (n=244)	Marokkaans (n=200)	Surinaams (n=172)	Antilliaans (n=98)	overig niet- westers (n=466)	autochtoon Nederlands (n= 5672)
<i>steun in gezin</i>						
veel steun in het gezin <sup>b</sup>	70	72	68	<b>63</b>	<b>62</b>	72
gezinsleden doen hun best te helpen	73	76	73	68	72	75
emotionele steun en hulp krijgen in gezin	72	72	67	<b>61</b>	<b>62</b>	72
thuis over problemen kunnen praten	71	70	<b>67</b>	67	<b>63</b>	75
thuis helpen ze om beslissingen te nemen	71	77	74	73	<b>70</b>	76
<i>communicatie in gezin</i>						
goede communicatie in het gezin <sup>c</sup>	68	70	71	65	67	72
er kan over belangrijke dingen gepraat worden	<b>78</b>	83	84	85	<b>79</b>	86
als ik praat luistert iemand naar wat ik zeg	82	80	76	80	81	81
we stellen vragen als we elkaar niet begrijpen	73	78	73	69	<b>71</b>	78
meningsverschillen praten we uit	66	62	61	51	58	60

a Vetgedrukte percentages geven aan dat verschillen met de autochtone groep statistisch significant zijn ( $p < 0,05$ ).

b % met schaalscore steun in het gezin (1 t/m 7)  $> 5,5$ . De schaal is samengesteld op basis van de onderstaande vier items. Bij die items gaat het om de percentages (heel) erg mee eens (scores 6 en 7).

c % met schaalscore communicatie in het gezin (1 t/m 5)  $> 3,5$ . De schaal is samengesteld op basis van de onderstaande vier items. Bij die items gaat het om de percentages (helemaal) mee eens (scores 4 en 5).

Bron: Trimbos, UU en SCP (HBSC'13) gewogen gegevens

## Tabellen bij hoofdstuk 4

Tabel D4.1

Multivariate regressie voor advies dat ouders met een niet-westerse (Turkse, Marokkaanse, Surinaamse of Antilliaanse) achtergrond en autochtoon Nederlandse ouders ontvangen bij de opvoeding, 2011 (n = 1434)<sup>a</sup>

	advies van (schoon)ouders		advies van burens, vrienden, kennissen		advies van kinderopvang, peuterspeelzaal, school		advies van centrum voor jeugd en gezin, consultatiebureau		advies van maatschappelijk werk, bureau jeugdzorg	
	model A	model B	model A	model B	model A	model B	model A	model B	model A	model B
<i>kenmerken ouder</i>										
etnische herkomst										
autochtoon Nederlands (ref.)										
Turks	-0,45**	-0,41	-0,80***	-0,55*	-0,47*	-0,59*	-0,80***	-1,34***	0,09	-0,19
Marokkaans	-0,24	-0,16	-0,53**	-0,32	0,34	0,14	0,26	-0,22	0,34	-0,03
Surinaams	-0,05	-0,05	-0,71***	-0,75***	0,09	-0,08	-0,16	-0,39	0,75	0,33
Antilliaans	-0,13	-0,23	-0,51**	-0,48*	0,08	-0,10	0,10	-0,44	0,90*	0,35
geslacht										
vader (ref.)										
moeder		0,22		0,56***		0,16		0,23		0,03
leeftijd (in jaren)		-0,03***		0,01		0,00		-0,02		-0,00
opleidingsniveau										
laag (ref.)										
midden		-0,12		-0,34*		-0,19		0,07		0,69
hoog		0,40*		0,90***		0,33		0,08		-0,86*
bezoek godsdienstige bijeenkomst <sup>b</sup>										
		0,05		0,01		-0,02		-0,03		-0,09
<i>kenmerken gezin</i>										
gezinssituatie										
alleenstaand										
autochtone partner (ref.)		0,04		0,09		0,60**		-0,00		1,42**
partner met migratieachtergrond		-0,19		-0,03		0,24		0,21		0,18
gezinsinkomen <sup>c</sup>										
laag (ref.)										
midden		0,43**		0,14		0,24		0,05		0,02
hoog		0,15		-0,09		0,20		-0,04		0,15
sociale achterstand										
		0,03		0,04		0,03		0,08		0,06

buurt <sup>d</sup>										
aantal thuiswonende kinderen		-0,08		-0,10		0,15*		-0,07		0,24*
leeftijd jongste kind		-0,07***		-0,04*		-0,06***		-0,19***		0,01
R <sup>2</sup> (pseudo)	0,00	0,05	0,01	0,04	0,01	0,03	0,02	0,13	0,01	0,07

a Ongestandaardiseerde coëfficiënten. Geordende logistische regressies. Ouders met tenminste één thuiswonend kind tot 18 jaar zijn geselecteerd. Model A bevat alleen etnische herkomst als predictor, model B bevat alle predictoren. Model A bevat alleen etnische herkomst als predictor, model B bevat daarnaast andere kenmerken van de ouder en het gezin.

b Vijf categorieën, oplopend van 'nooit' tot 'elke dag'.

c Vanwege het relatief groot aantal missings op deze variabele hebben we een aparte dummy-categorie toegevoegd, namelijk 'inkomen missing'.

d We hebben hier de score voor sociale status/achterstand van een buurt gebruikt (Knol 1998). Deze score is op postcodeniveau berekend op basis van buurtgegevens uit 2006 betreffende inkomen, werkgelegenheid en opleidingsniveau.

\* Statistisch significant ( $p < 0,05$ ).

\*\* Statistisch significant ( $p < 0,01$ ).

\*\*\* Statistisch significant ( $p < 0,001$ ).

Bron: SCP (SIM'11)



Tabel D4.2

Multivariate regressie voor advies dat ouders met een niet-westerse (Turkse, Marokkaanse, Surinaamse of Antilliaanse) achtergrond ontvangen bij de opvoeding, 2011 (n=1176)<sup>a</sup>

	advies van (schoon)ouders		advies van buren, vrienden, kennissen		advies van kinderopvang, peuterspeelzaal, school		advies van centrum voor jeugd en gezin, consultatiebureau		advies van maatschappelijk werk, bureau jeugdzorg	
	model A	model B	model A	model B	model A	model B	model A	model B	model A	model B
etnische herkomst										
Turks	-0,27	-0,21	-0,26	-0,09	-0,57***	-0,51*	-0,85***	-1,00***	-0,85*	-0,59
Marokkaans	-0,03	0,05	0,03	0,17	0,24	0,22	0,25	0,11	-0,62	-0,45
Surinaams	0,05	0,16	-0,23	-0,30	0,01	0,06	-0,26	-0,08	-0,15	-0,06
Antilliaans (ref.)										
generatie										
eerste generatie (ref.)										
tweede generatie	0,63***	0,26	0,54***	0,47**	-0,19	-0,41*	0,65***	0,07	-0,48	-0,15
<i>kenmerken ouder/gezin</i>										
geslacht										
vader (ref.)										
moeder		0,11		0,53***		0,14		0,16		-0,09
leeftijd (in jaren)		-0,03**		0,02		-0,00		-0,02		0,00
opleidingsniveau										
laag (ref.)										
midden		-0,19		-0,21		-0,12		0,09		0,28
hoog		0,44**		0,76***		0,27		0,11		-0,54
bezoek godsdienstige bijeenkomst <sup>b</sup>										
		0,05		0,05		-0,03		-0,03		-0,11
gezinssituatie										
alleenstaand		0,15		0,10		0,61*		0,03		1.64**
autochtone partner (ref.)										
partner met migratieachtergrond		-0,11		-0,04		0,20		0,23		0,40
gezinsinkomen <sup>c</sup>										
laag (ref.)										
midden		0,43*		0,19		0,29		0,03		0,00
hoog		0,05		-0,08		0,19		-0,06		0,07
sociale achterstand buurt <sup>d</sup>										
aantal thuiswonende		0,03		0,04		0,02		0,09		0,08

kinderen		-0,03		-0,10		0,16*		-0,02		0,24*
leeftijd jongste kind		-0,05**		-0,03		-0,07***		-0,16***		0,01
R <sup>2</sup> (pseudo)	0,01	0,05	0,01	0,04	0,01	0,04	0,03	0,11	0,01	

- a Geordende logistische regressies. Ongestandaardiseerde coëfficiënten. Ouders met tenminste één thuiswonend kind tot 18 jaar zijn geselecteerd. Model A bevat alleen etnische herkomst en generatie als predictor, model B bevat ook andere kenmerken van de ouder en het gezin. De autochtone ouders zijn niet meegenomen in deze analyses. De referentiecategorie wordt gevormd door Antilliaans-Nederlandse ouders.
- b Vijf categorieën, oplopend van 'nooit' tot 'elke dag'.
- c Vanwege het relatief groot aantal missings op deze variabele hebben we een aparte dummy-categorie toegevoegd, namelijk 'inkomen missing'.
- d We hebben hier de score voor sociale status/achterstand van een buurt gebruikt (Knol 1998). Deze score is op postcodeniveau berekend op basis van buurtgegevens uit 2006 betreffende inkomen, werkgelegenheid en opleidingsniveau.
- \* Statistisch significant ( $p < 0,05$ ).
- \*\* Statistisch significant ( $p < 0,01$ ).
- \*\*\* Statistisch significant ( $p < 0,001$ ).

Bron: SCP (SIM'11)

## Tabellen bij hoofdstuk 5

Tabel D5.1a

Samenhang tussen opvoeding (strategieën en beleving) en problemen van kinderen in gedrag/ omgang met leeftijdgenoten in de afgelopen zes maanden zoals gerapporteerd door hun ouders, voor de vier herkomstgroepen, gecontroleerd voor achtergrondkenmerken (niet in tabel), 2011 (ongestandaardiseerde coëfficiënten)<sup>a</sup>

	problemen in gedrag/ omgang met leeftijdgenoten	
	migrantenouders (n = 1212)	autochtoon Nederlandse ouders (n = 211)
opvoedingsstrategieën		
fysieke straf	0,17**	0,05
straf uitleggen	-0,16*	-0,48*
structuur	-0,20*	-0,33
consistentie	0,06	-0,14
beleving van de opvoeding		
ik vind opvoeden vaak heel moeilijk	0,23***	-0,09

a In aanvullende analyses is getoetst in hoeverre coëfficiënten verschillen tussen de herkomstgroepen ( $p < 0,05$ ); dat bleek niet het geval.

\* Statistisch significant ( $p < 0,05$ ).

\*\* Statistisch significant ( $p < 0,01$ ).

\*\*\* Statistisch significant ( $p < 0,001$ ).

Bron: SCP (SIM'11)

Tabel D5.1b

Samenhang tussen opvoeding (strategieën en beleving) en emotionele problemen van kinderen in de afgelopen zes maanden zoals gerapporteerd door hun ouders, voor de vier herkomstgroepen, gecontroleerd voor achtergrondkenmerken (niet in tabel), 2011 (ongestandaardiseerde coëfficiënten)<sup>a</sup>

	emotionele problemen	
	migrantenouders (n = 1212)	autochtoon Nederlandse ouders (n = 211)
opvoedingsstrategieën		
fysieke straf	0,20**	-0,26
straf uitleggen	0,03	-0,10
structuur	0,03	0,13
consistentie	-0,06	0,17
beleving van de opvoeding		
ik vind opvoeden vaak heel moeilijk	0,12	0,28

a In aanvullende analyses is getoetst in hoeverre coëfficiënten verschillen tussen de herkomstgroepen ( $p < 0,05$ ); dat bleek niet het geval.

\* Statistisch significant ( $p < 0,05$ ).

\*\* Statistisch significant ( $p < 0,01$ ).

\*\*\* Statistisch significant ( $p < 0,001$ ).

Bron: SCP (SIM'11)

Tabel D5.2.a

Samenhang contact met en steun en kennis van ouders en gezondheid van jongeren (11-16 jaar, zelfrapportage) voor zes herkomstgroepen, gecontroleerd voor achtergrondkenmerken (niet in tabel), 2009 (ongestandaardiseerde coëfficiënten)<sup>a</sup>

	Turks (n = 225)	Marokkaans (n = 231)	Surinaams (n = 161)	Antilliaans (n = 57)	overig niet-westers (n = 320)	autochtoon Nederlands (n = 5709)
contact ouders						
hoe gemakkelijk praten met vader (ref. = (heel) moeilijk)						
heb/zie ik niet	0,51	0,08	0,09	-0,60**	0,25	0,16*
(heel) makkelijk	0,03	0,08	0,15	-0,57	0,17	0,13***
gemakkelijk praten met moeder	0,05	0,04	0,09	0,01	0,06	0,07***
steun en kennis ouders						
steun ouders	0,05	0,05	0,19	0,06	0,18*	0,22***
kennis ouders	0,12	0,27	-0,01	0,14	0,02	0,24***

a In aanvullende analyses is getoetst in hoeverre coëfficiënten verschillen tussen de herkomstgroepen ( $p < 0,05$ ). De samenhang met hoe gemakkelijk praten met vader verschilde voor de Antilliaanse groep ten opzichte van de Turkse, overig niet-westerse en autochtone groep.

\* Statistisch significant ( $p < 0,05$ ).

\*\* Statistisch significant ( $p < 0,01$ ).

\*\*\* Statistisch significant ( $p < 0,001$ ).

Bron: Trimbos, UU en SCP (HBSC'09)

Tabel D 5.2b

Samenhang contact met en steun en kennis van ouders en emotionele problemen van jongeren (11-16 jaar, zelfrapportage) voor zes herkomstgroepen, gecontroleerd voor achtergrondkenmerken (niet in tabel), 2009 (ongestandaardiseerde coëfficiënten)<sup>a</sup>

	Turks (n = 221)	Marokkaans (n = 226)	Surinaams (n = 161)	Antilliaans (n = 57)	overig niet-westers (n = 321)	autochtoon Nederlands (n = 5666)
contact ouders						
hoe gemakkelijk praten met vader (ref. = (heel) moeilijk)						
heb/zie ik niet	-1,63**	0,35	-1,17*	-0,69	-0,07	-0,59**
(heel) makkelijk	-0,48	-0,24	-1,28**	-1,56*	-0,06	-0,80***
gemakkelijk praten met moeder	-0,28	-0,31	-0,05	0,22	-0,12	-0,13**
steun en kennis ouders						
steun ouders	-0,50	-0,41	-0,29	-1,71***	-1,01***	-0,69***
kennis ouders	-0,16	-0,27	-0,42	0,30	-0,16	-0,27*

a In aanvullende analyses is getoetst in hoeverre coëfficiënten verschillen tussen de herkomstgroepen ( $p < 0,05$ ). De samenhang met hoe gemakkelijk praten met vader verschilde voor de Turkse groep ten opzichte van alle andere groepen behalve de Surinaamse groep. De samenhang met steun van ouders verschilde voor de Antilliaanse groep ten opzichte van alle andere groepen behalve de overig-niet westerse groep. Die samenhang verschilde ook tussen de Surinaamse en overig niet-westerse groep.

\* Statistisch significant ( $p < 0,05$ ).

\*\* Statistisch significant ( $p < 0,01$ ).

\*\*\* Statistisch significant ( $p < 0,001$ ).

Bron: Trimbos, UU en SCP (HBSC'09)

Tabel D 5.2c

Samenhang contact met en steun en kennis van ouders en gedragsproblemen van jongeren (11-16 jaar, zelfrapportage) voor zes herkomstgroepen, gecontroleerd voor achtergrondkenmerken (niet in tabel), 2009 (ongestandaardiseerde coëfficiënten)<sup>a</sup>

	Turks (n = 221)	Marokkaans (n = 227)	Surinaams (n = 161)	Antilliaans (n = 57)	overig niet-westers (n = 321)	autochtoon Nederlands (n = 5667)
contact ouders						
hoe gemakkelijk praten met vader (ref. = (heel) moeilijk)						
heb/zie ik niet	-0,47	-0,22	0,09	-0,16	0,96*	-0,01
(heel) makkelijk	-0,85*	-0,27	0,02	-0,66	0,54*	-0,19*
gemakkelijk praten met moeder	0,01	-0,31	0,50**	0,30	0,09	-0,02
steun en kennis ouders						
steun ouders	-0,49*	-0,30	-0,89**	-0,37	-0,79***	-0,61***
kennis ouders	-0,47	-0,71*	-1,76***	-0,57	-1,44***	-1,07***

a In aanvullende analyses is getoetst in hoeverre coëfficiënten verschillen tussen de herkomstgroepen ( $p < 0,05$ ). De samenhang met gemakkelijk praten met moeder verschilde voor de Surinaamse groep ten opzichte van de Turkse, Marokkaanse en autochtone groep. De samenhang met kennis van ouders verschilde voor de Surinaamse groep ten opzichte van de Turkse en Marokkaanse groep. Die samenhang verschilde ook tussen de Turkse en overig niet-westerse groep.

\* Statistisch significant ( $p < 0,05$ ).

\*\* Statistisch significant ( $p < 0,01$ ).

\*\*\* Statistisch significant ( $p < 0,001$ ).

Bron: Trimbos, UU en SCP (HBSC'09)

Tabel D 5.2d

Samenhang contact met en steun en kennis van ouders en problemen met leeftijdgenoten van jongeren (11-16 jaar, zelfrapportage) voor zes herkomstgroepen, gecontroleerd voor achtergrondkenmerken (niet in tabel) (ongestandaardiseerde coëfficiënten)<sup>a</sup>

	Turks (n = 221)	Marokkaans (n = 227)	Surinaams (n = 161)	Antilliaans (n = 57)	overig niet-westers (n = 321)	autochtoon Nederlands (n = 5667)
contact ouders						
hoe gemakkelijk praten met vader (ref. = (heel) moeilijk)						
heb/zie ik niet	0,26	0,13	-0,75	-0,36	-0,79**	-0,03
(heel) makkelijk	0,27	-0,32	-0,18	-0,88	-0,08	-0,30***
gemakkelijk praten met moeder	0,01	0,15	0,04	0,01	0,16	0,02
steun en kennis ouders						
steun ouders	-0,40	0,00	-0,50*	0,38	-0,61**	-0,40***
kennis ouders	-0,38	-0,54	0,29	0,17	-0,12	-0,36***

a In aanvullende analyses is getoetst in hoeverre coëfficiënten verschillen tussen de herkomstgroepen ( $p < 0,05$ ). De samenhang met hoe gemakkelijk praten met vader verschilde voor de autochtone groep ten opzichte van de Surinaamse en overig niet-westerse groep. Die samenhang verschilde ook tussen de Antilliaanse en overig niet-westerse groep.

\* Statistisch significant ( $p < 0,05$ ).

\*\* Statistisch significant ( $p < 0,01$ ).

\*\*\* Statistisch significant ( $p < 0,001$ ).

Bron: Trimbos, UU en SCP (HBSC'09)



Tabel D 5.2e

Samenhang contact met en steun en kennis van ouders en sociaal gedrag van jongeren (11-16 jaar, zelfrapportage) voor zes herkomstgroepen, gecontroleerd voor achtergrondkenmerken (niet in tabel), 2009 (ongestandaardiseerde coëfficiënten)<sup>a</sup>

	Turks (n = 221)	Marokkaans (n = 229)	Surinaams (n = 161)	Antilliaans (n = 57)	overig niet-westers (n = 321)	autochtoon Nederlands (n = 5670)
contact ouders						
hoe gemakkelijk praten met vader (ref. = (heel) moeilijk)						
heb/zie ik niet	-0,57	-0,35	1,16*	-0,23	-0,08	-0,09
(heel) makkelijk	0,43	-0,03	0,27	-0,83	-0,05	-0,06
gemakkelijk praten met moeder	-0,04	0,42	0,24	-0,07	0,04	0,12**
steun en kennis ouders						
steun ouders	1,14***	0,14	0,58	0,32	0,74**	0,67***
kennis ouders	-0,60	1,11***	0,31	-0,64	0,50	0,67***

a In aanvullende analyses is getoetst in hoeverre coëfficiënten verschillen tussen de herkomstgroepen ( $p < 0,05$ ). De samenhang met hoe gemakkelijk praten met vader verschilde voor de Surinaamse groep ten opzichte van de Turkse, Antilliaanse en autochtone groep. Die samenhang verschilde ook tussen de Turkse en Antilliaanse groep. De samenhang met kennis van ouders verschilde voor de Marokkaanse en autochtone groep ten opzichte van de Turkse en Antilliaanse groep. Die samenhang verschilde ook tussen de overig niet-westerse en Turkse groep.

\* Statistisch significant ( $p < 0,05$ ).

\*\* Statistisch significant ( $p < 0,01$ ).

\*\*\* Statistisch significant ( $p < 0,001$ ).

Bron: Trimbos, UU en SCP (HBSC'09)

Tabel D5.3

Gezondheid en (probleem)gedrag van middelbare scholieren van Turkse, Marokkaanse, Surinaamse, Antilliaanse en overige niet-westerse herkomst (12-16 jaar); samenhang met achtergrondkenmerken en steun, kennis en toezicht van ouders, 2009 (multivariate regressie, ongestandaardiseerde coëfficiënten; n = 664)<sup>a</sup>

	(probleem)gedrag						
	gezondheid	gedrags- problemen	problemen met leeftijdgenoten	hyperactief gedrag	emotionele problemen	prosociaal gedrag	totale problemen
geslacht (jongen = ref.)	-0,22***	-0,41***	-0,05	0,04	0,93***	0,50***	0,53
leeftijd	-0,02	-0,02	-0,02	-0,10	0,05	0,02	-0,11
gezinsvorm (tweeoudergezin = ref.)							
eenoudergezin	-0,02	0,12	0,12	0,66***	0,42	0,08	1,31***
stiefgezin	0,18	0,29	-0,16	0,27	0,36	0,46	0,64
gezinswelvaart (FAS) <sup>a</sup> (laag = ref.)							
midden	0,10	0,18	-0,06	0,47	-0,25	0,04	0,35
hoog	0,11	0,14	-0,13	0,73*	-0,09	-0,11	0,64
stedelijkheid	-0,01	0,02	0,12	-0,26**	-0,12	-0,05	-0,25
steun, kennis en toezicht ouders							
makkelijk praten met vader	0,12***	-0,16	-0,13	-0,35***	-0,32***	-0,01	-0,96***
makkelijk praten met moeder	0,02	0,02	0,19	-0,08	-0,13	0,17	0,01
steun ouders	0,07	-0,44*	-0,29*	-0,83***	-0,50***	0,60***	-2,05***
kennis ouders	0,13	-1,00***	-0,03	-0,73***	-0,23	0,32	-2,00***
actief toezicht ouders	0,02	-0,02	-0,10	0,06	0,07	0,12	0,00
R <sup>2</sup>	0,08	0,16	0,04	0,19	0,18	0,12	0,22

a Family Affluence Scale, hierin is gevraagd naar concrete bezittingen, zoals het aantal auto's, computers en een eigen slaapkamer, zie Van Dorsselaer et al. (2010).

\* Statistisch significant (p < 0,05).

\*\* Statistisch significant (p < 0,01).

\*\*\* Statistisch significant ( $p < 0,001$ ).

Bron: Trimbos, UU en SCP (HBSC'09)

Tabel D5.4

Verklaring van verschil in hyperactiviteit tussen jongeren van migranten- en autochtone herkomst, 2009 (in procenten)<sup>ab</sup>

	Surinaams	Marokkaans	Turks	overig niet-westers
achtergrondkenmerken kind				
leeftijd	-2	-1		
geslacht: meisje				
leefsituatie gezin				
laag gezinsinkomen				
midden gezinsinkomen				
stedelijkheid				
eenoudergezin	-24	-1	-2	-13
stiefgezin	-3	2	4	
opvoeding en relatie met ouders				
moeilijk praten met vader	-7		-6	-2
geen (contact met) vader				
moeilijk praten met moeder				
geen (contact met) moeder				
steun ouders	-15	2	-2	-16
kennis ouders	-23	-10	-11	-24
totaal verschil verklaard	-75	-5	-18	-55

a Alleen de factoren die significant ( $p < 0,05$ ) bijdragen aan het verschil in hyperactiviteit zijn bij de percentages genoemd. Daarom tellen ze niet (precies) op tot het totaal verklaarde verschil.

b Negatieve percentages betekenen dat de verschillen tussen de autochtone en migrantengroepen nog groter zouden zijn als de verdeling van de betreffende factor over de groep gelijk zou zijn. Bijvoorbeeld als er evenveel eenoudergezinnen zouden zijn in de Surinaamse en autochtone groep zouden de Surinaams-Nederlandse jongeren nog veel minder hyperactief gedrag hebben dan autochtone jongeren dan ze nu al hebben.

Bron: Trimbos, UU en SCP (HBSC'09)